

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 1

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.38

BAŞKAN : Nimet BAŞ (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ : Mehmet Naci BOSTANCI (Amasya)

SÖZCÜ : İdris ŞAHİN (Çankırı)

KÂTİP : Cengiz YAVİLİOĞLU (Erzurum)

-----0-----

BAŞKAN – Çok değerli milletvekillerimiz, hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır, toplantıyı açıyorum.

Saygıdeğer üyeler, toplantımızın bugünkü gündeminde sizlerin de ilettiğiniz gibi alt komisyon çalışmalarının değerlendirilmesi yer almakta.

Geçen hafta komisyonlarımızın önerileri doğrultusunda uygun gördüğünüz uzmanları ilgili kurumlardan talep ettik. Bir kısmı da göreve başladılar.

Bugün itibarıyla uzmanlarımızın birçoğu göreve başlamış durumdadır ve Meclisin tatile girmesi dediğimiz o ara verme dönemine kadar önümüzde yaklaşık bir üç haftalık dönem var ve bu üç hafta içerisinde çalışma programımız uyarınca da komisyonların bilgi, belge toplamaları, alt komisyonların da taslak alt raporlarını oluşturmalarını bekliyoruz.

Daha önceki toplantıda çizdiğimiz çalışma takvimi çerçevesi içerisinde aslında bilgisine başvurulacak kişiler kısmını, ara verme işlemini gerçekleştirsek Genel Kurulda, ekim ayı itibarıyla yani Meclisin açıldığı tarihe bırakıyoruz ama bu süreç içerisinde başvurmak istedikleri önemli isimler olursa hızla bu yöndeki kararları alıp bu üç hafta içerisinde alt komisyonların takdirine bırakmak kaydıyla da gerçekleştirebiliriz demiştik.

Yarın Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'i ikametgâhında ziyaret edip dinleyeceğiz. Dinlemeye gidecek olan üyelerimiz için de yarın saat 14.30'da bir araç bulundurulacak. Buradan hareket edecek. Hep birlikte gideceğiz.

Sayın Demirel'e sorulmasını düşündüğünüz tüm soruları, eğer bugün toplantımızı kapattıktan sonra kendi aramızda teati edecek şekilde yazılı hâle getirebilirsek... Yazılı birtakım sorular bana alt komisyonlardan ulaştı ama bunlar çok fazla. Takdir edersiniz ki o kadar uzun bir zaman burada sözlü olarak bunların değerlendirilmesi güç olabilir. Gerektiğinde sorularımızın bir kısmını, önemsediklerinizi öne çıkarıp diğerlerini yazılı hâle de bize bilgi vermeleri konusunda ricada bulunup ayrılmayı temenni ediyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 2

Dolayısıyla aynı zamanda bütün alt komisyonlar birbirleriyle hazırlamış oldukları soruları paylaşsın ki diğerleri o havuzdan yararlansın. Belki aynı soruların tekrar etme ihtimali var diye düşünüyorum.

Bu alt komisyon çalışmalarıyla ilgili olarak alt komisyonlara daha fazla inisiyatif bırakmak suretiyle bu üç haftalık dönemi çok hızlı bir çalışma takvimine dönüştürmelerini bekliyoruz. O yüzden üst komisyon toplantısını teklifim o ki haftaya yapmamak ve komisyonlar kendi çalışmaları çerçevesinde uzmanlarıyla birlikte talep etmeleri. Kurumlardan istedikleri uzmanların yanı sıra bilgi ve belgelerin toplanması süreci de çok önemli. Biliyorsunuz yazdığımız zaman bir yazının, bir arşivin çıkartılıp bize ulaştırılması da bu anlamda zaman alacaktır. En azından ara verme döneminde fiilî olarak çalışmayı düşünsek de en azından resmî yazışmalar vesaire gibi konular duracağı için en öncelikli resmî kurumlardan isteyeceğiniz bilgi ve belgelerin toplanıp Başkanlığımıza iletilmesi durumunda talep edeceğiz diye düşünüyoruz.

28 Şubat alt komisyonu bazı yerinde incelemelerde bulunmak ve dinlemek üzere çalışmalarını önümüzdeki hafta itibarıyla İstanbul'da yapmaya karar verdi. 60 ihtilali alt komisyonumuz Manisa'ya bir ziyarette bulunacak. Onlar da bundan sonraki hafta için eğer bu hafta içerisinde bir iki gün içerisinde çalışma yeri olarak İstanbul'u belirlemeleri durumunda - diğer komisyonlar için de, 80 de dâhil- onlar için İstanbul'dan bir yer ayarlanması, İstanbul'da görüşecekleri isimler varsa bunları ayarlamaları durumunda çalışmaların orada yürütülmesi konusunda bir yazı hazırlayacağız. Aynı zamanda bütün alt komisyonlar da, daha doğrusu bütün üyelerimizin İstanbul'da olması durumunda da ben, bir misafir olalım dediler İstanbul'da, İstanbul Milletvekili olarak sizleri bir akşam yemeğinde ağırlamak isterim.

Şimdi özelde teklifi yaptıktan sonra toplantıya geçiyorum.

Alt komisyonun çalışmaları konusunda bilgi vermek ve değerlendirmek üzere komisyon üyelerine söz veriyorum sırayla.

Buyurun.

YAŞAR KARAYEL (Kayseri) – Sayın Başkan, saygıdeğer arkadaşlar; 28 Şubat ve 27 Nisan alt komisyonu olarak biz arkadaşlarımızla bir değerlendirmek yaptık. Uzman arkadaşlarımızın isimleri kurumlardan istendi. Dün bu salonda uzman arkadaşlarımızla bir tanışma toplantısı yaptık.

FEYZULLAH KIYILIK (İstanbul) – Yalnız bundan bizim haberimiz olmadı Yaşar Bey.

YAŞAR KARAYEL (Kayseri) – Tamam, bundan sonrakinde olur.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 3

Netice itibarıyla arkadaşlarımızla bir tanışmamız oldu. Bundan sonraki kısımlarda da arkadaşlarımız kendilerini ve kimliklerini, kişilikleriyle bilgi birikimlerini...

BAŞKAN – İsterseniz burada şu anda şey yapalım.

Komisyonumuzda fiilen göreve başlayan arkadaşlar sırayla bir kendilerini tanıtsınlar. Buyurun.

(Komisyonda görev yapacak uzmanlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Aslında şöyle bir şey var: Kısmi olarak olduğu için bütün komisyon uzmanlarımızın tamamlanması durumunda toplu bir toplantıyı ben tanışma ve detaylandırmak konusunda yapacağım. Ama henüz tamamlanmadı yazıları yazılmış olmasına rağmen. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından ve diğer kurumlardan da, birçoğundan cevap bekliyoruz şu anda.

Buyurun Yaşar Bey.

YAŞAR KARAYEL (Kayseri) – Değerli Başkanım, bu arkadaşlarımızla ilgili olan şey zaten komisyon tarafından herkese bildirildiği için ben burada bulunmuş oldum, arkadaşlarla tanışma imkânı oldu.

Daha önceki toplantıda arz etmiştik biz. Bir 15 kişilik isim listesi belirledik. Bunun 6 tanesi tüm komisyonlarımızla birlikte görüşeceğimiz özellikle 60 ihtilali dönemindeki yaşları gelmeye müsait olmayan insanlara gidilmesiyle ilgili, diğer kalan kısımları da İstanbul'da dinlemek gibi bir önerimiz şimdi sizlere oluyor. Sizler de uygun gördüğünüze göre önümüzdeki hafta İstanbul'da hem bilgi toplamak hem de gelebilecek olanlarla da orada tespit edilen mekânda bir görüşerek onları dinleyelim. Onunla ilgili bizim çalışmalarımız sürüyor.

Bilgi ve belge toplamakla ilgili de uzman arkadaşlarımız kendi konumlarına ve müktesebatlarına göre bilgileri kendileri çalışıyorlar.

Bizim hazırlıklarımız sürüyor.

Arz ederiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen?

Buyurun Ahmet Bey.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, bizim de, 60 ve 71 komisyonunun dinlemesini istediğimiz listeler var. Sayın arkadaşlarım biliyorlar. Diğer komisyondan arkadaşımız İstanbul'a gitmeyi kararlaştırdığına ve randevulaştığına göre,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 4

kimlerle randevulaşmışsa bizim komisyonumuzu da ilgilendiriyorsa beraber gidip beraber dinlemekte yarar var diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Doğru. Birlikte kararlaştırılır.

Onun dışında da yani mutlaka dinleme değil, çalışmaların başka bir şehirde sürdürülmesinde bir sakınca yok. Bazen şöyle bir şey de olabilir: Gayriresmî birilerinin görüşlerine de başvuruyor olabilirsiniz. Bu yazar çizer, akademisyen kesimi de olabilir. Bir görüş alışverişinde bulunmak maksadıyla da gidebilirsiniz. Komisyon üyelerimiz çalışmalarını esnek bir şekilde ve rahatça sürdürsünler diye söylüyorum. Ben bireysel olarak kendim çok görüşme yaptım şu ana kadar ama bu benim kendi şahsi çerçevede çalışmalarımı ilgili bir şeydi. Bu da çalışmaların bir parçası kabul edilir ve birçok isim İstanbul'da. O yüzden diyorum. Çok da kısıtlı bir zaman kaldığı için onu en azından bir haftada, önümüzdeki hafta İstanbul'da bir çalışma sürdürürsek hep birlikte iyi olur diye düşünüyorum.

Buyurun Enver Bey.

ENVER YILMAZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Biz de dün alt komisyon olarak toplandık. İstifa sebebiyle boşalma nedeniyle yeniden bir görev dağılımı ve başkanlık seçimini yaptık. Bu çerçevede de arkadaşlarımızdan bizden önceki arkadaşlarımızın hazırlamış olduğu bir taslak var idi. O taslağa yönelik bütün üye arkadaşlarımızdan o kronolojik sıraya ilave edilmesi gerekenler neyse talep ettik. Şimdi Ahmet Bey verdi, dün Sayın Özcan Bey de vermişti.

Biz 60 ve 71 olarak, tarihî niteliği olduğu için ve üzerinden epey bir yıl geçtiği için öncelikle bir kronolojik sıra oluşturma ihtiyacı hissettik. Daha sonra da belirlediğimiz bu kronolojik sıraya uygun olarak dinlenecek isimleri komisyon olarak ortak bir noktaya gelip tek bir taslak ve dinlenmesi gereken isimler olarak belirleyeceğiz.

Pazartesi inşallah -uzman arkadaşlarımız gün ve saatini bizlere bildirecekler- Manisa ilinde Millî Birlik Komitesi üyesi Sayın Ahmet Er'i dinlemeye gideceğiz. Ondan sonra İstanbul'a yönelik bir programımız olabilir ama onu henüz netleştiremedik çünkü hayatta olup olmamaya dayalı birtakım tereddütler oluştu. Ona dayalı geri dönüşleri bekliyoruz.

Çalışmalarımız bu çerçevede. Yarın özellikle de Sayın Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e yönelik ciddi bir soru hazırlığımızı biz oluşturduk. İlaveleri elbette alacağız. 35-40'a yakın bir soru hazırlığımız var. İnşallah yarın vakit müsait olur ise bunları Sayın Cumhurbaşkanından almak isteyeceğiz.

Teşekkür ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 5

BAŞKAN – İkinci bölümde sorular kısmını da tartışırız. Yani önümüzdeki hafta bir vesile gidilecekse ben bugün teklif olarak söylüyorum, Tansu Çiller ve Mesut Yılmaz, eski başbakanların İstanbul’da dinlenmesi kararını da alırsak, en azından bugünden bu kararı alırsak kendileriyle görüşüp tarih, takvim belirleme açısından da önemli olabilir diye düşünüyorum.

Bir de 28 Şubatta, 1980’le değilse de yine üst komisyon üyesi olup da o toplantılara, o çalışmalara katılmak isteyen üyelerin de tamamının katılabileceğini düşünüyoruz biz. Bir alt komisyon gidebilir ama diğer bütün komisyonlar da katılmak isterlerse katılabilirler. Bunu da sizlerin görüşüne sunuyorum ama alt komisyonların çalışmalarının değerlendirilmesi konusunda söz talebi var mı?

Buyurun Naci Bey.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Çok teşekkürler.

12 Eylül komisyonu olarak önce kendi aramızda bir toplantı yaptık. Bu toplantıda yüzün üzerinde isim tespit ettik. Bunları dinlemeyi düşünüyoruz. Nerede oldukları, ikametgâhları, onlara ilişkin bir çalışma sürdürülüyor.

Bu isim listesi esnek bir liste. Eklenebilir, çıkarılabilir. Çalışmanın süreci içerisinde arkadaşların önerileri istikametinde yeni kişileri ekleyebiliriz.

Bir başka çalışmamız da, bize katkı sağlayacak uzmanlara ilişkindi. İki değerli üniversite hocası, biri Tanel Demirel, Çankaya Üniversitesinden profesör, diğeri Siyasal’dan İlhan Bey. Aynı zamanda Gazi’den iki doçent ve yine bize katkı sağlayacak uzmanlarla bir toplantı gerçekleştirildi. Fakat uzmanların sağlayacağı destek konusunda şöyle bir problemle karşılaştık: İncelenecek belge sayısı çok. Bütün belgeleri tarayacak yeterli miktarda uzman temin etmekte güçlük yaşıyoruz. Meclisteki uzman yardımcılarının bize destek sağlaması ve fiilen bu çalışmalara katılması bakımından talepte bulunduk. Meclisteki ilgili arkadaşlar bunu karşılayamayacaklarını, konularının kendilerine verilmesi hâlinde araştıracaklarını belirttiler. Galiba 130-140 civarında uzman ve yardımcısı varmış.

Bizim en azından, bizimle beraber, hususen, diğer komisyonlardan bağımsız olarak, her komisyonun muhakkak aynı sayıda veya daha fazla ihtiyacı olabilir ama hususen bu çalışmayı sürdürmek ve tam randımanlı bir şekilde çalışma kastına uygun şekilde en az 15 kişiye ihtiyacımız var. Hem gazetelerin taranması hem birtakım mahkeme dosyalarının, belgelerinin taranması çok ciddi bir emek gücünü talep ediyor. Mesela 1 Mayıs olaylarına ilişkin nedir resmî tutanaklar, Maraş olayları resmî tutanaklar nedir, Çorum, Sivas olayları,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 6

Dev-Genç mahkemesi, MHP mahkemesi, MSP mahkemesi, bunlara ilişkin bizim değerlendirmeler yapmamız ve o hukuki değerlendirmelerin üzerine belki dinleyecek bazı insanlara ilişkin eklemeler, çıkartmalar yapmamız lazım. Gerçekte ilgili mahkemelerin üyelerinden hayatta olanlar veya başkanları, onları dinleyeceğiz ama mahkeme ne demiş, nasıl bir muhakemeyle yargılamayı sürdürmüş, bunu anlamak için mutlak surette en azından hukuk formasyonu olan birtakım insanların bu taramaları yapması lazım.

Aynı şekilde gazeteler ve dergilere ilişkin taramalar var. Bunların bir kısmı buradaki kütüphanede yapılmış. Çeşitli araştırmacılar gelmişler, çalışmışlar, ilginç veri de bırakmışlar. O biraz işimizi kolaylaştırıyor. Diğer komisyonlar için de bakılırsa ne tür alanlarda çalışma yapılmış, onlardan faydalanılabilir. Ama eksik bırakılanlar var. Tabii ki komisyonun çalışmasıyla o kişilerin tematik çalışması farklı. O yüzden ayrıca o taramaları yapmak lazım. Mesela işte Dev-Genç, Dev-Yol, Dev-Sol bunların yayınları, Ülkücülerin yayınları, Akıncıların yayınları, o dönemde nasıl gördüler?

Kısacası bu çalışmaları sürdürmek için ciddi bir uzman desteğine ihtiyacımız var. Bu konuda da bürokratik bir direnişle karşılaşılıyor hissinde kapılıyorum. Yani burada tam zamanlı çalışacak kişileri görevlendirme bakımından bir zorluk yaşıyoruz. Onu aşmak konusunda sizin yardımınızı talep ediyoruz.

Çok ana hatlarıyla bizim yapmış olduğumuz çalışma bunlar.

BAŞKAN – Süleyman Çelebi, buyurun.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Çok teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Başkan da ifade etti, tabii listeye koyduklarımız var, ilk etapta koyamadıklarımız var, ana başlıklarıyla ilgili tartışacaklarımız var. O detaylara girmeyeceğim, onu sonra kendi alt komisyonumuzda çözeriz ama hazır İstanbul konuşulmuşken, biraz önce siz de söylediniz, Sayın İsvan Yalova'da oturuyor. Buraya gelmesinden daha çok İstanbul'da olmasını sanıyorum tercih eder. Ama bana sorduğunda, gazetelerden duymuş ve kendisi de ne zaman olursa hazır olduğunu söyledi. Ben de, "Sizi Komisyon Başkanımız arayacak, buna göre bir düzenleme yaparız." demiş idim.

Şimdi, diğer bir temel sorun da Sayın Başkanım, bize birer en azından şu arşivlerle ilgili bireysel olarak da çalışmayı yapabileceğimiz, Sayın Başkanın ifade ettiği o topyekûn çalışmalar haricinde... Gerçekten yoğun dosya var. Çünkü esas darbeye giden sürecin arka planının ortaya çıkması açısından onların çok gerekli olduğuna inanıyoruz. Bunlar eğer

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 7

sağlanamazsa vaktinde süreci de kötü kullanmış oluruz diye bir sıkıntımız var. O konuda sizin, biraz önce Sayın Başkanın da ifade ettiği gibi, katkınıza ihtiyacımız var.

Bir de, geçen de filmler gelmişti. Bu filmleri acaba...

BAŞKAN – Bugün dağıtacağız. 13 bölümlük olan bir tanesini çoğalttıramadık. TRT bize çoğaltılmış olarak göndermedi. Komisyon olarak biz yaptırdık onları. Ama çok uzun olanı devam ediyor. Diğerlerini dağıtacağız. 9 ayrı belgesel. Diğer konuları da yazdık.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Onları öğrenmek istedim bu aşamada.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Süleyman Bey.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Mahkeme çekimleri de var değil mi?

BAŞKAN – Onları istiyoruz yazılı olarak. Onlar çok kapsamlı bir arşiv sanıyorum. Onların da bu konuda çalışacak uzmanları oluşturmaları gerekiyormuş, bir uzman ekibi. Çünkü verin deyince verilecek çalışmalar değil. Çok uzun ve kapsamlı bir çalışma olabilir diye yazılı olarak onları istedik. Bunlar biraz sözlü olarak talep ettiğimiz çalışmalardı.

Buyurun Feyzullah Bey.

FEYZULLAH KIYIKLIK (İstanbul) – Şimdi, bu TRT'nin belgeselleriyle ilgili veya duruşmalarla ilgili bence burada uzmanlardan bir grup seçip onlar bunu inceleyip burada bizim kullanabileceğimiz kısımları bize yazılı olarak ve hangi belgeselin hangi tarihli şeyinden bunun alındığını söyleyerek bildirirlerse çok daha iyi olur. Yoksa bizim filmleri seyretmemiz çok uzun zaman alır, imkân da yok.

Onun için benim teklifim şu: Bütün bu belgesellerle ilgili uzmanlardan bir grup kuralım. Bunlar otursunlar işleri güçleri bunları... Mesela ben isterim ki mutlaka Metin Toker'in "Sağda ve Solda Vuruşanlar" adlı belgeseli -70'lerde bu yayınlanmıştı- dinlensin. Epey de uzun sürmüştü. TRT yapmıştı bunu da.

Bu yayınları bizim seyretmemiz çok zor, bunlarla bizim ilgilenmemiz de çok zor. Biraz daha bu konularda böyle bir yol seçersek, onlar derler ki şunu seyrettik, şu tarihli yayınlanan belgeselde şu konularda bilgiler var diye bize onları bildirirler. Biz onların üzerinden değerlendiririz. Onu kullanırız veya kullanmayız.

Bu şekilde bir teklifim var benim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Feyzullah Bey.

Ben özellikle bütün DVD'lerin yapılıp üyelerimize dağıtılmasını tercih ederken, izlemek isteyenler için, ben mesela izleme fırsatı buluyorum ve izliyorum, o yüzden böyle bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 8

şey tercih ettim. Ama zaten alt komisyonlar bize... Bizim TRT'den isteyeceğimiz somut belgeler ve bilgiler derken, 12 Eylül alt komisyonu çalışmalarını sürdürürken bize şunu söyleyebilir: "Şu tarihli şu davayı, 1 Mayıs davasını istiyorum, şu cinayetin davasını istiyorum..." Tabii ki somut araştırarak, olaylara odaklanacaklar. O kadar geniş bir tarihi ve takvimi ne oranın incelemesi mümkün ne sizlerin izlemesi mümkün. Ama bu DVD'ler sizin arşivinizde de bulunsun gelecekteki çalışmalarınız açısından. Hepinize birer tane yaptırma nedenimiz mutlaka siz izleyin şeklinde değil, bir çalışma olarak elinizde bulunsun istediğim için yaptırdım, yoksa tabii ki uzmanlar izleyebilir ama somut olarak araştırma alt komisyonlarının görevidir ki bize şu olaylar lazım deyip... Onu kendileri mi izlerler, uzmanlarına mı izletirler, ne kadarını alırlar, onların takdirinde olan bir husus diye.

Buyurun.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Bir cümle ilave etmek istiyorum Sayın Başkanım.

Feyzullah Bey'in söylediğinin tam tersine ben de sizin en son söylediğiniz cümleden giderek söylemek istiyorum. Tabii ki uzmanlar inceliyor ama bir de bizim yaşanmışlıklarımız var ve görmek istiyorum. Tabii zor, zorluğu biliyoruz, hepsini izleme imkânımız olmayabilir ama orada zaten o ayrıntıyı yakalamak istiyorum. Uzmanın bakışı bir başka bakış olabilir orada, ne çıkartmak istiyorduz yeterince algılayamıyor olabilirler. O nedenle şurayı kaçırdık deme mazeretine de girmeyelim. O anlamda söylüyorum bunu.

Bu anlamda dağıtılması sizin dediğiniz gibi çok yararlı olacaktır. Fırsat bulursak da bunu yapalım. Ama diğerlerini de biz size önerelim acil olarak alt komisyon olarak.

BAŞKAN – Onlar gelsin ki biz soralım, isteyelim o belgeyi.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Burada ne var, bilmediğimiz için Sayın Başkan, bir öneride bulunamıyoruz. Eğer varsa yani bizim araştırma konumuz olan konu başlıklarıyla ilgili yargılamalarda neler olduğunu bilirse o zaman onları yeniden istemeyiz ama olmayanları isteme durumunda en kısa zamanda ve komisyon olarak sizden istersek daha etkin bir çalışma yapmış oluruz.

BAŞKAN – Tamam.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) - Sayın Başkan, bir düzeltme yapayım. O bir belgesel değil, Akis'te yayınlanan bir yazı dizisi. Sonra o bir radyo.

BAŞKAN – Hangisi?

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Ses kaydı olarak. Metin Toker'in "Sağda ve Solda Vuruşanları" ses kaydı, orijinali. TRT onun üzerine aktüel görüntüler, packshot görüntüler

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 9

bindirmiş çünkü 71’de çıktı. Bir de Metin Toker rahmetli sağlığında bundan çark etti çünkü Uğur Mumcu bunu tabiri caizse yerden yere vurdu. Son derece yanlı. Bir Doğan Avcıoğlu buğzu üzerine inşa edilmiş bir metindir. Kayıtlara geçmesi bakımından... Faydalanılacak bir şey değil yani.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İstifade etmek isteyenler her şeyi görmek isteyebilirler.

“Şahların Labirenti” isimli yine TRT’nin 13 bölümlük bir belgeseli, “1920’den 1995’e Türkiye Büyük Millet Meclisi” diye bir belgesel, “Bunalımlı Yıllar” isimli bir başka belgesel - TRT’den gelenleri söylüyorum- “Kenan Evren” belgeseli, “Cumhurbaşkanlarımızla Yedi Yıl” diye bir belgesel, “Son Yüzyıl” çeşitli ham görüntüler, “28 Şubat”, ayrıca 1960’a ait bir başka belgesel, “Siyah Beyaz” diye bir belgesel yine, “Demokrasiyle Büyümek”, “Yarım Kalan Devrim” ve “Demirkırat” belgeseli şeklinde ama dediğim gibi somut olarak alt komisyonlar bize yargılamaların bazılarının görüntü kayıtlarının olduğunu, 12 Eylül davalarında, büyük davaların, bazılarında görüntülü çekimler yapıldığını, bazılarının sadece ses kayıtları olduğu söylendi. Somut olarak odaklandığımız, araştırmak istediğiniz olaylar ve onların yargılamaları varsa dediğim gibi onları biz üst komisyon olarak hepsini tek tek isteriz.

Araştırma komisyonunun araştırma biriminden uzmanlar isteyelim ve her milletvekilimizin bir araştırma uzmanı olsun Meclisten dedik ama sayı olarak çok yetersizmiş ve şu anda 10 taneden fazla veremeyeceklerini -zannediyorum- bildirmişler. Biz ısrar ediyoruz, ben bugün ısrarla tekrar yazıyı göndereceğim yani tamamı için istediğimizi ve bu dönem en azından böyle çalışmalara katkı sağlaması gerektiğini ifade ettik.

Alt komisyon çalışmaları hakkında değerlendirmelerimiz tamamlandı ise eğer, ikinci bölüm olarak yarınki ziyaretimiz çerçevesinde sorulacak sorular üzerinde alt komisyonların...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkanım, “Şahların Labirenti” de nefret söylemi içeren ve bu konuda mahkemelik olan bir belgesel. “Maraş katliamını, Hrant’ın arkadaşları ya da hemşehrileri işledi.” diye bir perspektifle öne çıktı. Bu tür bir nefret söylemiyle dile getirilmiş bir belgeseli... Hadi Metin Toker’inkinin gene bir kıymeti var ama Şahların Labirenti’nin de bu listeden çıkarılmasını öneriyorum.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle bir şey var: Biz bunları değerlendireceğiz ve bunu bir ölçü olarak koyacağız anlamında söylemedim.

Şimdi biz TRT’ye bir yazı gönderdik ve darbeler ve o dönemlere ilişkin olarak TRT’nin elindeki arşiv çerçevesinde...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 10

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Onu istemiyoruz diyelim, nefret söylemi...

BAŞKAN – Bizim arşivlerimizde bulunsun. Biz bunu bir değerlendirme alıp da onun üzerinden bir, raporumuzda diyelim daha doğrusu, baz alacağımız anlamına gelmez. Olumlu veya olumsuz bu alanda ne var ne yok bir...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Başkanım, çok özür dilerim...

BAŞKAN – Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Önder’e cevap olsun diye söylemiyorum ama bir tashih yapayım: Şahların Labirenti’nde ben de görev aldım, benim de değerlendirmelerim var. Oradaki yapılan değerlendirmelerde kesinlikle mahkemelik olabilir “Hrant Dink Maraş olaylarının sanığıdır.” diye bir cümle yoktur, kesinlikle yoktur. Sadece şöyle bir değerlendirme vardır: “Sayın Hrant Dink de geçmişte TİKKO’nun kuruluşunda görev almıştır.” cümlesi vardır. Bu cümle daha sonra basın tarafından, görsel ve yazılı basın tarafından “Hrant Dink’i de Maraş olaylarına dâhil ettiler.” şeklinde takdim edilmiştir. Belgesel oradadır, cümle aynen böyledir, tashih ediyorum. Sayın Önder’in de izlemesini ve dinlemesini tavsiye ederim.

BAŞKAN – Belgesellerin içeriği konusunda bizim olumlu, olumsuz bir tartışmaya girmekten ziyade TRT’nin böyle bir belgeselinin bulunmasıdır mesele. Bakın bu tür eserlerin içeriğini sayısız kez tartışabiliriz, bizim gündemimiz de bu değil, konumuz da bu değil. Bu anlamda...

FEYZULLAH KIYIKLIK (İstanbul) – Ben bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Feyzullah Bey.

FEYZULLAH KIYIKLIK (İstanbul) – Şimdi, birçok şey okudum en azından kendi şahısların kendi hayatlarıyla ilgili hayat hikâyeleri veya onlar için yazılmış yazılar okudum. Tabii ki bunların hiçbirisi yüzde 100 doğrudur, yüzde 100 yanlıştır denilmez. Bu belgesellerin de yanlış veya doğru olması hadisesi değil. Biz bunlardan bir fikir sahibi olacağız. Bunları seyretmek, bunları dinlemek, bunlardan bilgiler almak, bunların hepsini tam doğru olarak olduğunu söylemek için değildir. Sağda ve solda vuruşanları biz yaşadık ve dinledik de, seyrettik de. Şimdi orada bir sürü yanlışlar da var, doğrular da var. Ama biz orada içinden... Ben araştırma komisyonlarını bir arı gibi kabul ederim, her yere gider konar ama oradan kendisine gerekli olanları alır çünkü biz burada daha çok objektif bir değerlendirme yapacağız, duygusal bir değerlendirme yapmayacağız. Hrant Dink veya diğerlerinin orada olup olmadığı ama biz Hrant Dink’i biliriz ki 1980 öncesine kadar ismi “Hrant” değildi ve hakikaten de TİKKO’da da çalıştı ama oraları öyle bir şey oldu olmadı, orada da öyle bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 11

belgeselde onu bir şey görmedik. Olabilir, insanların isimleri durmadan değişiyor ama bunun değişmesi onu ne küçültür ne de büyültür.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bizi küçültür yani bir insanın ana ismini değiştirmek zorunda bırakmak o ülkede onun dışında kalan herkese...

FEYZULLAH KIYIKLIK (İstanbul) – Onun ismini biz değiştirmedik ama yani biz değiştirmedik.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bu ülkedeki iklim değiştirdi.

BAŞKAN – Değerli milletvekillerimiz, izlediğiniz belgelerde konuşan kişiliklerle bugün yeniden görüşme şansınız olabilir. Bir değerlendirme yapmanız üzerine size sunulmuş bir bilgidir yoksa -dediğim gibi- bu ölçü alınmış bir şey değildir. Dinlersiniz, izlersiniz belgeseli, örnek veriyorum 80'le ilgili orada konuşan bir kişiyi siz tekrar ziyaret edip konuşmak isteyebilirsiniz, görüşüne başvurmak isteyebilirsiniz. Dönemin tanıklarını ve isimlerini tespit etmek açısından önemlidir. İllaki de TRT mutlaka bütün belgesellerde ne kadar adı belgesel olursa olsun bir fikrin empozesi şeklinde de gerçekleştirilmiş, çekilmiş olabilir ama biz bu fikrin empozesiyle çalışacak bir ekip değiliz zaten. O yüzden kendimize bu anlamda haksızlık etmeyelim diyorum. Bu konuyu eğer tamamladıysak alt komisyonların bu konudaki çalışmalarına...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - İki cümle de ben edebilir miyim acaba?

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - Her veriye ilişkin bizim yargılarımız olabilir, doğru, tutarlı, tutarsız ama komisyon olmaktan maksat ortada ne tür veriler varsa bütün bunları toplamak, bir muhakeme çerçevesinde değerlendirmektir. Eğer zikredilen belgeselde nefret söylemi varsa hususen Sırrı Bey'in bu belgesel de olsun, biz de bunu tebarüz etmeyelim diye talep etmesi gerekir aksine çünkü yayınlanmış ve kamuya intikal etmiş bir şey. Önemli olan onları nasıl değerlendireceğiniz, mantığımızın ne olacağı.

Çok teşekkürler.

BAŞKAN – Evet, kesinlikle.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, biraz önce söylediğim bir konu vardı: 12 Eylülü araştırma komisyonundaki ve 28 Şubatı araştırma komisyonundaki arkadaşlarımızın dinleyecekleri şahıslar bizim dinleyeceğimiz şahıslarla ortaksa İstanbul seyahatini biz de ona göre planlayalım demiştim.

BAŞKAN – Tabii tabi planlayın.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 12

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Kimlerse bir öğrensek de.

BAŞKAN – Şimdi isterseniz bunu alt komisyonlar kendi aralarında müşterek bir toplantı yaparak bunları ortaklaştırırlarsa çok iyi olur. İsimler üzerinde çok uzun sürebilir bu üst komisyonun toplantısı.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Hayır hayır, önümüzdeki hafta dinlenmek için alınmış karardan bahsediyor arkadaşlar.

BAŞKAN – Hayır alınmış bir kararları yok, alacaklar. Almalarını onlara bırakıyorum sadece çalışma kararını...

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Hayır bilemiyorum ben öyle anladım.

BAŞKAN – Hayır, çalışma kararını İstanbul'da aldıklarını, ben de ilaveten diyorum ki o döneme ilişkin olarak alt komisyon 28 Şubat hazır İstanbul'da bir çalışma kararı almışsa Tansu Çiller ve Mesut Yılmaz'ı orada dinleme kararlarını da alalım. Diğer kararları zaten dinleyecekleri, görüşecekleri, inceleyecekleri meseleleri kendileri belirlerler dedim. Dediğiniz gibi, eğer ortak isimler varsa kendi aralarınızda bu anlamda iletişim kurmak suretiyle çözümlenebilir diye düşünüyorum.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkan, ben bir şey söylemek istiyorum bu konuda: Niye biz orada dinleyelim? Çağıralım buraya gelsinler. Sayın Demirel'in diyelim sağlık gerekçesi, yaş gerekçesi gibi şeyler var. Bu Meclisin fiziki binasının bile bir anlamı var bu konuda. Ben niye Tansu Çiller'in ayağına gideyim bu anlamda? Niye Mesut Yılmaz'ın ayağına gideyim? Davet edelim, buraya gelsinler, bu başka bir şeye benzemez. Burada bizim ihtiyaç duyduğumuz tüm sualleri yöneltelim. Yani bu işin ağırlığını düşürür diye düşünüyorum Sayın Başkan. Herkes bir şekilde sağlık ya da yaşlılık gibi mazeretler istisna buraya davet edilmeli. Ben kişisel olarak mesela Tansu Çiller'i ziyaret etmeyi kabul etmem.

BAŞKAN – Aslolan Komisyon çalışmalarının tamamının ve bu konuda görüşüne başvuracağımız kişilerin burada görüşlerinin alınmasıdır ama takdir edersiniz ki komisyon bir araştırma komisyonudur, soruşturma komisyonu değildir, yargısal bir görev de değildir. Davet etmemiz durumunda davete icabet etmemek hakları da vardır.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) - Etmesinler...

BAŞKAN – Ama biz bir şekilde bazı çalışmaların şehir dışında da sürdürülmesi konusunda bunun bir ayağa gitmek olarak nitelenmesinden ziyade komisyon çalışmalarının daha aktif ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi anlamını da içerir diye düşündük.

Buyurun İdris Şahin Bey.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 13

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Evet, Sayın Başkanım benzer nitelikteki talebi ben iletecektim ama Sırrı Süreyya Bey, her ne kadar ışığımız yansa da o her daim müsaade isteyip konuşabiliyor, Komisyonda bir ayrıcalığı var.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bir kişiyim ben o yüzden.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – O yüzden ben de çağırılacak isimlerin öncelikle Meclis çatısı altında görüşlerine başvurmanın esas olduğunu vurgulayarak öncelikle Meclisin içerisinde dinleyebileceklerimizi dinleyelim, dinleyemezsek de İstanbul'a gittiğimiz zaman yine Meclis adı geçen bir mahalde dinlenmelerinin uygun olacağını düşünüyorum. Bir de ciddi anlamda süremiz de kısıyor, burada isimleri belirleyelim, davet edelim, gelip gelmeyeceklerini tam net olarak tespit edelim. Kimler İstanbul'da, bu tür bir davetimize icabet edip gelecek veyahut da Ankara'da gelmek isteyen... Mesela bizim şimdi 15 tane 28 Şubat süreciyle alakalı İstanbul'da dinlenebileceğini düşündüğümüz isim var. Onların belki bir kısmı Ankara'da gelip dinlenmek isteyebilir. O nedenle öncelikle bir an önce bu isimleri bir gönderelim ve onların düşüncelerini de aldıktan sonra İstanbul'da buna ilişkin bir program yapalım diye düşünüyorum.

Bir de darbe sonrasında çıkartılan kanun, tüzük ve yönetmeliklerin Başbakanlık dâhil olmak üzere diğer kurumlardan da ivedilikle istenmesini ben özellikle talep ediyorum.

FEYZULLAH KIYIKLIK (İstanbul) – Darbeden en az bir yıl...

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Bir yıl sonrası, darbe sonrasında öncesi ve sonrasını. 28 Şubat için belki öncesi değerlendirilebilir ama diğerlerini hem öncesi hem sonrasında çıkartılan yasalar nelerdir? Buna dair tüzük, yönetmelik varsa Başbakanlık dâhil ilgili kurumlardan...

FEYZULLAH KIYIKLIK (İstanbul) – Genelgeler dâhil, Başbakanlık genelgeleri de dâhil.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – ...bir an önce istenmesinin uygun olacağını düşünüyorum çünkü araya bir tatil girerse bizim bunları inceleme gibi bir imkânımız olur. Resmî kurumlardan isteyeceğimiz belgelerin tamamı getirilirse bu süreç içerisinde çalışma imkânına kavuşmuş oluruz diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Zaten belgeler gelirse, kağıtlar tamamlanırsa, kâğıt üzerindeki çalışma dönemi olarak... Yani hukuki durumun Meclisin ara vermesinde daha sağlıklı yürütülebileceğini düşünüyorum ben.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 14

Mehmet Şeker Bey buyurun.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben baştan beri hep şu düşünce içerisinde oldum: Öncelikle biz bir kronolojik sıralama yapmıştık zaten. Bu sıralama çerçevesinde istediğimiz belgeler elimize ulaşınca mesela, bizim dinlemek istediğimiz Mehmet Eymür var, belki Mehmet Eymür'ü dinlememize gerek kalmayacak yani o belgeler elimize geçerse ve bu belgeleri mutlaka Meclis tatile girmezden önce elimize geçirirsek, o süreyi, yaz tatilini gerek danışman arkadaşlar gerek bizler detaylı olarak çalışırız, bunları daha iyi inceleriz diye düşünüyorum. Öncelikle onu yapmak lazım.

Bir de TRT'den böyle bir belgesel değil de örneğin, o olayların olduğu zamanlardaki yani o tarih aralıklarındaki haber programları bence daha anlamlı olur çünkü belgeseli hepimiz izledik yani orada çok da önemli bir şey anlatılmıyor, meçhul bir şey yok. Ama o tartışmalar vardı çok iyi hatırlıyorum o dönemlerde, her fikirden insanlar çıkar tartışırlardı, fikirlerini söylerlerdi, onlar daha önemli. Aslında yönlendirici olanlar da onlar. O kayıtlara ulaşırsak daha iyi olur diye düşünüyorum. Bu örneğin, 12 Eylül öncesi 77 1 Mayısıyla ilgili, 1 Mayıs olayları olduktan sonra neler konuşuldu? Kimler neler anlattı? Maraş olayları örneğin neler konuşuldu, neler anlatıldı? Çok televizyon programları oldu bunlarla ilgili, haber programları oldu. Bence ulaşabilirsek onlar daha anlamlı olur diye düşünüyorum çünkü bu belgeselleri hepimiz seyrettik yani sonuçta bilinmeyen bir şey yok bunların içerisinde.

Teşekkür ederiz. Arşivimizde bulunması da güzel ama dediğim gibi asıl önemli olan belgeler o haber programları diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Siz somut olarak hangi haber programlarını, hangi dönemleri ve neyle ilgili olduğunu söylersek, bu tabii çok geniş bir şey.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Tamam.

BAŞKAN – Ahmet Bey, buyurun.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, ben de İstanbul'da dinlemeler konusunda baştan herhâlde bizim geçen toplantıda aldığımız bir karar vardı, yaşı nedeniyle ve seyahat etme güçlüğü nedeniyle gelemeyecek olanlarla ilgili bir karar almıştık. Arkadaşlarımın, İdris ve Önder'in o konudaki düşüncelerine katılıyorum yani Sayın Tansu Çiller, Sayın Mesut Yılmaz bu ülkede önemli görevler üstlenmiş, bazılarına göre birçok yanlışları olan, kendilerine göre birçok doğruları olan insanlar yani bu insanlar yanlışın doğrunun anlatılması konusunda Meclise karşı, bu ülkeye karşı da bir sorumlulukları vardır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 15

Dolayısıyla bu sorumlulukları Parlamento çatısı altında yerine getirmeyi reddederlerse ona göre bir değerlendirme yapar Komisyon da. Bu ülkeyi yıllarca yönetmişsiniz, döneminizde birçok olay olmuş, bu olaydan siz mağdur etmişsiniz, siz mağdur olmuştunuz, bunların açığa çıkmasını sağlamaya çalışan bir komisyon var orta yerde. Bu komisyonun görevine yardımcı olmak gibi görevleri vardır ve arkadaşlarımla söylediği gibi -birçok arkadaşımın da katıldığını düşünüyorum- yani kendi zamanının müsait olduğu bir zamanı arayıp, lütfen gibi değil, biz nasıl bir sorumluluk taşıyorsak bu Mecliste bir milletvekili olarak, onların da bu ülkeyi yönetmiş insanlar olarak sorumluluklarının olduğunu düşünüyorum, bunu reddetmeyeceklerini düşünüyorum. O nedenle Parlamento çatısı altında bu dinlemelerin ağırlıklı olarak yapılmasını, koşulları uygun olmayanlar için ancak kendi uygun gördükleri zeminlerde dinlenmesi gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Özcan Bey, buyurun.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Çok teşekkür ederim.

Hani klasik olarak bir sorunu çözmek istemiyorsanız komisyona havale edin, orada da eğer hiç çözmek istemiyorsanız alt komisyona havale edin şeklinde klasik bir şey var, gittikçe ona dönüşüyoruz, bir an evvel harekete geçmek gerekiyor yani şimdi bizim pedagojide bir somuttan soyuta, basitten karmaşığa ve yakından uzağa doğru bir ilke var ve elle tutulur hâle getirip bir an evvel görüşeceğimiz insanlar zaten üç aşağı beş yukarı belli. Bunların Meclisin çatısı altında dinlenmesi esas. Ancak sağlık durumu ve yaşlılık durumu dolayısıyla ya da Cumhurbaşkanlığı gibi ya da çok üst düzey görev yapmış insanlar gibi onlara gösterilecek ihtimam biraz daha farklı olmak kaydıyla bir an evvel harekete geçmek gerekiyor. Aksi takdirde her zaman toplanıyoruz, kime gidilecek, kimden gelinecek, kime soru sorulacak... Bir ayı geçti neredeyse yani biz başlasaydık en azından bir elli, altmış sayfa yazardık bu raporu. Onun için bu dinlemelerde de gelmeyenler canı isterse gelmesin çünkü onlarla ilgili iddialar var, onlarla ilgili birtakım belgeler var, bilgiler var. En azından kendilerine savunma hakkı veya kendilerini ifade etme hakkı, gerçekleri ortaya koyma imkânı kendilerine tanınıyor yani Sayın Tansu Çiller'e şunu soracağız: 12-13 Haziran gecesi Sayın Erbakan'a Süleyman Demirel tarafından gönderilen ve Süleyman Demirel'e işte "Ben askeri kontrol edemiyorum, tanklar sokağa çıktı Maltepe'de, istifa et." söyleminin hemen arkasından Erbakan'ın istifa etmesi, onun arkasından Sayın Tansu Çiller'i Amerika'nın Adana Başkansolosu Elizabeth Shelton'ı arayarak ona "Amerika Birleşik Devletleri Türkiye'deki demokrasinin kesintiye uğrama ihtimali var, buna göre bir açıklama yapmasını talep etti mi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 16

etmedi mi?” diye soracağız ve dolayısıyla ve doğrudan doğruya kendini ilzam eden birçok şey gündeme gelecek. Onlar da bunu dikkate alarak zaten katılmak isteyeceklerdir. En az kendilerini tarih önünde temize çıkarmak veya gerçeklere ulaşma bakımından söyleyecekleri bir şeyler varsa onları söyleyeceklerdir. Onun için bu “Kimi arayalım? Nasıl yapalım? Usul nedir?” filan artık bunları geçelim. Bir an evvel altı tane belirlemiştik Sayın Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’den başlamak üzere... İstanbul’a da gittiğimizde İstanbul’da orada olanlar gelebilirlerse gelsinler ama gelemeyenler yani diğer unsurları da buraya isteyelim onlar da gelsinler burada bu konuyla ilgili üstüne düştükleri sorumluluklarıyla, şahit oldukları hadiselerle ilgili açıklamaları ve görüşlerini ifade etsinler.

BAŞKAN – Tamam Özcan Bey, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi aslında alt komisyonlarla ilgili, alt komisyonların çalışmalarıyla ilgili milletvekillerimizin çalışmalarında bir eksiklik olmasından ziyade komisyonumuzun uzmanlarının tamamlanması safhasının biraz uzun sürdüğünü düşünüyorum. Dolayısıyla şimdi bence çok daha alt komisyonlar tamamlanmış sayılırlar. Bizim öncelikli çalışma takvimimiz, Komisyonda görüşüp karara bağladığımız çalışma takvimi zaten bu dinlemelerin ekim ayında yapılması şeklindeydi. Bazı öncelikleri, rahatsızlıkları, yaşlılıkları olanlar konusunda alt komisyonlardan gelen ısrarlar üzerine üst komisyonda biz bunları karar bağladık. Ben sadece bir teklif olarak üst komisyonun çalışmalarını bir hafta süreyle en azından ara verip alt komisyonlarının kendi çalışmalarına -uzmanları tamamlandığı için büyük ölçüde- hız vermelerini ve kimi dinleyeceklerini, nereye davet edecekleri konusunu da yine alt komisyonlara bırakmak suretiyle bize ulaştırsınlar, biz bu yönde davetleri gerçekleştirelim dedim. Dolayısıyla burada bir dinlemeden evvel hangi olayların araştırılacağı, hangi sorunlara cevap aranacağını tespit edilmesi lazım ki birini davet edip soralım, öyle değil mi? Yani şimdi hiçbir alt komisyon... Şu anda alt komisyonlar tek bir isme yönelik, yarınki ziyaretimizde Süleyman Demirel’e ilişkin soruları bugün tartışacağız ikinci bölüm olarak. Şimdi onu açmıştım, tekrar konu uzadığı için devam ediyor. Dolayısıyla aslında soruların da tartışılması mümkün değil. Buraya davet ederiz, öncesinden günlerini veririz ve tabii ki burada gerçekleştiririz. Doğru olan, aslolan bu ama bir alt komisyonun da İstanbul’da çalışma kararı alması ve o konuda resmî, gayri resmî davet edilecek isimler üzerinde ikili görüşmeler yapmasında bir sakınca görmüyorum o anlamda ifade edeyim.

Şimdi yarın alt komisyonlarımızdan epey listeler geldi, soru listeleri geldi, Süleyman Demirel’e sorulacak sorular. Kırk, elliye yakın soru var. Takdir edersiniz ki bir karşılıklı sözlü

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 17

ziyaret esnasında bu soruların tamamının cevaplandırılması, uzun cevaplar verilmesi ihtimalini de düşünerek yani soruların okunması bile bizim için çok ciddi bir zaman sorunu olabilir.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Sınırlayalım alt komisyonları, sorularla sınırlayalım.

BAŞKAN – Yani komisyonlardan şöyle bir ricam olacak benim yani en önemli beşer soruyu alt komisyonlar olarak hazırlamalarını, diğer soruları da... Hiçbir soru kısıtlamasına gitmiyorum ama yazılı olarak kendisine sunalım. Zaman olursa devamını getirirsiniz daha önemli konuların ama bu tabii ki tutanaklara da geçeceği için o görüşmeler yani bir karşılıklı görüşme, soru üstüne soru sormak şeklinde değil de daha disiplinli bir çalışma yapmış, bu doğrultuda gidiyor olmamızın doğru olacağını düşünüyorum. Epey kapsamlı -dediğim gibi- çok kapsamlı sorular hazırlanmış ve hiçbirisini de ben şahsen değerlendirip atacak durumda değilim, her biri sorulması gereken sorular. Artık bu yönde bir çalışmanın alt komisyonlara bırakılmasını öneriyorum ama var mı şu anda tekrar bu çerçevede önerileri, değerlendirmeleri olanlar.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Şimdi alt komisyonlara kaç soru öngörülüyor.

BAŞKAN – Beşer soru soralım diyorum. Bilmiyorum yani size tartışmaya açıyorum öneri olarak sunuyorum. Bir alt komisyonunun 40 sorusu var, 50 sorusu var bir tanesinin.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) - Şimdi Süleyman Demirel en fazla cevap vermesi gereken kişilerden birisi.

BAŞKAN – Şimdi bu bir ÖSYM sınavı filan gibi olsa bir soruyla bir dakikada cevap alacağımızı bilirsek 150-300 soru da sorabiliriz ama...

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) - Onu anladım da Süleyman Demirel elli yıllık yani şimdi bizim 60'da var, 71'de var, 12 Eylülde var, 28 Şubatta var, neredeyse 27 Nisanda var. Şimdi her tarafta var. Dolayısıyla en fazla sıkıntı Süleyman Demirel'e sorulacak sorularda ortaya çıkacak. Biz ağırlık olarak 71 ile bana göre ondan sonraki komisyonlara ağırlık vermemiz lazım. 71 12 Martla ilgili -Sayın Başkanım bizim de orada ama- 5 soru bize yeter herhâlde değil mi? Artık yapacak bir şey yok, öbürlerini de diğer arkadaşlar...

BAŞKAN – Şimdi ben 5 soruyu sınırlandıralım anlamında söylemiyorum da en vurucu ve en önemli 5 sorunun devamında gelişmelere göre vaktimiz kalırsa hepsini belki sorma fırsatımız olmaz diye ben görüşmeyi şimdiden belli bir çerçevede götürelim diye çünkü o kontrolümüzden çıkarsa bir alt komisyon orada 15 soru sorarsa diğer alt komisyon hiçbir soru soramadan gelebilir. Böyle bir şeyi engellemek adına söylüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 18

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan....

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Birincisi, Cumhurbaşkanına gidecek olan isimleri bir kere daha hatırlatmakta fayda var.

İkincisi...

BAŞKAN – Şimdi aslında biz geçen toplantıda kimlerin gideceği konusunda bir kararlaştırma yapmıştık ama daha sonra ben Komisyon üyelerimizin büyük bir bölümü iştirak etmek isteyince bunu da sınırlandırmayalım diye düşündüm ama oradan bize gelen şey 10 kişilik bir toplantı masasının olduğunu yani 10 kişinin ziyareti durumunda daha rahat ağırlayabileceklerini söylediler. Ama yine bugün ben telefon açtım tüm Komisyon olarak çünkü herkesin soracağı sorular olabilir şeklinde... Böyle bir durumda gelmek istiyor mu herkes bilmiyorum da?

FEYZULLAH KIYIKLIK (İstanbul) – Ben gitmek istemiyorum.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ben gideceğim.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Affedersiniz şöyle bir yöntem olabilir mi?

BAŞKAN – Şu anda belirlediğimiz isimler: Cengiz Yavilioğlu Bey, Ahmet Toptaş, Özcan Yeniçeri, Selçuk Özdağ, Yaşar Karayel, İdris Şahin, Süleyman Çelebi, Enver Yılmaz, ilave edelim Sırrı Süreyya Önder diye.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Kaç kişi oldu orası 10 mu?

BAŞKAN – 10 kişi demişlerdi.

Eğer yani dedim ya gelmek isteyen hiç kimseyi bu manada şey yapmayacağım zaten de ama karşı taraftan bize 10 kişi...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Saat kaçta? Nerede?

BAŞKAN – Saat 14.30'da buradan araç kalkacak, otobüs veya minibüs gibi bir şeyle hep birlikte gideceğiz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Bu soru sorma yöntemi şöyle olabilir mi? İşin nezaketine de uygun. Süleyman Bey hakikaten son elli yılda önemli rolleri ifa etmiş birisi, doğal olarak ona sorulacak sorular çok fazla. Biz herhangi bir kısıntıya gitmesek, bu 40 soruyu -madem 40 soru hazırlanmış- kendisine bir gün önceden göndersek, oradaki sohbet çerçevesinde o soruları cevaplandırırsa kendisi ona dikkat edecektir, öyle seçmeye gitmeyelim. Gönderelim bir gün önceden o artık oradan cevaplayacak soruları.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Göndermeyelim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 19

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Gönderelim mi?

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Hayır.

Bir şey söyleyeceğim Sayın Başkan, izin verir misiniz?

BAŞKAN – Buyurun Ahmet Bey.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Yani soru göndermenin bir anlamı yok. Yani soru göndereceksek soruyu göndeririz hiç kimseye gitmeyiz. Bir mektuba yazarız, arkadaş sen şunları şunları söyle, bunların altına yaz cevaplarını gönder deriz yani.

FEYZULLAH KIYIKLIK (İstanbul) – Değişmeyeceği için hiç...

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Ama yani şimdi değişir veya değişmez yani biz bir görüş... Oradan çıkan soruya karşı yeni bir soru sormak gibi bir şeyimiz var.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Evet doğru.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Bir saniye...

Eğer biz kime ne soracağımızı yazar, bunları yazılı olarak gönderelim dersek kendimizin gitmesine gerek kalmaz. Altına boşluk bırakalım bu soruya cevap ver.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Hatta A şıkkı, B şıkkı...

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Yani bu, Komisyonun amaçlarına hizmet etmez diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Bu konu netleştiiyse isterseniz aslında biraz da özel bir tartışma yapıyoruz, tutanakları kapatalım, toplantıyı kapatalım, kendi aramızda tartışmaya devam edelim. Eğer geçmesini istediğiniz artık bu safhadan sonraki tartışmalara tutanaklara geçsin dediğiniz şeyler ilave edilecekse kararlaştıralım kapatalım. Kendi aramızda bir istişare yapıyoruz anladığım kadarıyla.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – 10 kişi gidecek, herkesin iki sorusu olsa yirmi soru etsin, bitti yani bunun şeye gerek yok, soruları belki bir gözden geçirebilir ama pratik olarak bunu böyle yapmamız gerekiyor.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkanım, şöyle bir sorun yaşanacak ve yaşanmalı yani Sayın Demirel'in retoriği kullanmaktaki ustalığı, soruları "kurbağanın solunum sistemine getirme" -bu deyim kendisine aittir- ustalığı yetkinliği malum. Yani soruya değil kendi istediğine cevap vermek, değilse kendi istediği zemine çekmek. Ben şahsım adına söylüyorum orada böyle bir şey olduğunda onu nezaketle uyarmak, söylediği şeylerden yeni soru çıkarmak, tutarsızlıkları ifşa etmek gibi bir tutum belirleyeceğim yani öyle

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :14.30

Tarih : 06/06/2012

Grup : Fatma

Sayfa : 20

bir tutum içinde olacağım onun için fiiliyatta bu geçersiz yani kırk soru soralım, yirmiyle sınırlayalım, herkes bir tane sorsun... Gerekirse bu görüşme bir hafta sürsün.

BAŞKAN – Öyle bir lüksümüz yok Süreyya Bey. Evine gidiyoruz öyle bir lüksümüz yok.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) - İşte o zaman buraya davet edeceğiz kalani için.

BAŞKAN – Buraya da davet etsek böyle bir lüksümüz yok.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) - Niye olmasın efendim?

BAŞKAN – Çünkü eğer bizim dinlemeye düşündüğümüz kişilerle şu anda alt komisyon... Bir kere fiziki imkânsızlıktan söz ediyorum. 300'e yakın kişiyi dinlemeyi düşünün bir Komisyon ucu açık, karşılıklı milletvekiliyle birlikte görüşüne başvurduğu kişi arasında sürekli bir teatiye dönüşecek bu bir açıkoturum olmayacak elbette. Sorulması gereken somut sorular -dediğiniz gibi- Süleyman Demirel birçok yerde, birçok zeminde anılarında paylaşmış birisidir. Biz somut olarak sorup bazı cevapları almak üzere oraya gidiyoruz yani karşılıklı bir tartışmanın, karşılıklı bir -dediğim gibi- yani bir televizyon açık oturumu değil bizim yapacağımız şey. Öyle bir şeyi yönetemeyiz de Süreyya Bey, şimdiden aramızda bunu netleştirelim. İsterseniz -dediğim gibi- bunun üzerindeki... Bence an itibarıyla toplantımızı sonlandıralım.

Önümüzdeki hafta toplantı yapmayacağız, dolayısıyla alt komisyonların çalışmaları kendi inisiyatifleri doğrultusunda yine devamında isteyecekleri bilgi ve belgelerin, uzman desteklerinin belirlenmesine, görüşüne başvuracakları kişilerin davetlerine... Bir de bir önceki toplantıda darbe dönemlerine ilişkin bir kronoloji dağıtmıştık. O, 80 ihtilaline kadardı, onun 97'e kadar olan kısmını da tekrar çıkarttık kronolojik olarak onları da dağıtacağız.

Toplantıyı şimdilik kapatıyorum.

Kapanma Saati : 15.30